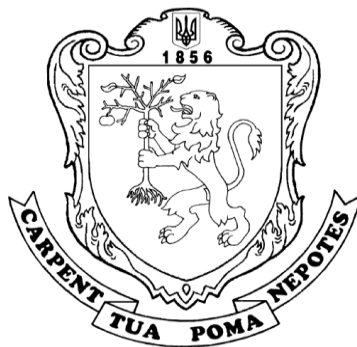

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет агротехнологій та екології
Кафедра екології

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Стратегічна екологічна оцінка»

для здобувачів вищої освіти, що навчаються за різними освітніми
програмами РВО «магістр»

Львів 2023

АНОТАЦІЯ КУРСУ

У межах зазначеного курсу здобувачі вищої освіти формують інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності, а саме опановують знання з стратегічної екологічної оцінки.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління у галузі стратегічної екологічної оцінки
2. Специфіка проведення СЕО. Методологія здійснення стратегічної екологічної оцінки.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Стратегічна екологічна оцінка» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з методологічними, нормативно-правовими та методичними засадами стратегічної екологічної оцінки, особливостями її практичної реалізації в Україні та інших країнах, забезпечення формування навичок застосування еколого-правових норм у процедурі СЕО, оволодіння методикам організації, проведення СЕО вдосконалення системи знань в контексті превентивних природоохоронних заходів.

Ознайомлення з процедурою СЕО дасть змогу спеціалістам різного профілю оцінити усі можливі негативні наслідки під час реалізації документів державного планування, попередити великі бюджетні витрати для ліквідації наслідків, пропонувати найкращі варіанти досягнення цілей документів державного планування із дотриманням принципів сталого розвитку, виявляти недоліки прийнятих документів, які перешкоджають досягненню поставлених цілей та гарантується внесення змін до них. Усе це відбувається з метою якнайповніше забезпечити принцип сталого розвитку.

Оволодіння базовими знаннями СЕО є необхідною складовою реалізації діяльності в сфері управління довкіллям та інтеграції екологічної політики держави в інші галузеві політики, розуміння особливостей впровадження в Україні європейської моделі СЕО. Оволодіння базовими знаннями та навиками в сфері стратегічної екологічної оцінки допомагатиме фахівцям у різних галузях ухвалювати екологічно правильні рішення з метою зменшення негативного впливу на довкілля чи запобігти значному впливу на нього. СЕО є практичними інструментами для реалізації Концепції сталого розвитку через урахування екологічних аспектів у процесах ухвалення рішень політичного, економічного й соціального характеру, що має на меті вчасно запобігти екологічно несталим варіантам розвитку та помилкам, що виникають під час планування через нехтування охороною довкілля й здоров'ям населення.

Обізнаність здобувачів вищої освіти з основними положеннями стратегічної екологічної оцінки необхідна для їх становлення як висококваліфікованих спеціалістів, які б володіли багажем знань в галузі функціональних взаємозв'язків між господарською діяльністю людини і

компонентами природних екосистем, вміли організувати екологічно безпечне виробництво.

Основними завданнями вивчення дисципліни «*Стратегічна екологічна оцінка*» є ознайомленням з головними аспектами, нормативною базою, державним регулюванням та управлінням у галузі стратегічної екологічної, методологією здійснення СЕО.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни (зміст)

Розділ 1. Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління у галузі стратегічної екологічної оцінки

Тема 1. Розвиток систем екологічної оцінки в світі. Стадії розвитку екологічної оцінки. методики проведення екологічних оцінок в країнах світу та світових банківських установах. Міжнародні зобов'язання України в сфері екологічної оцінки.

Тема 2. Основні поняття, мета, принципи, процедура проведення та суб'єкти стратегічної екологічної оцінки (СЕО) і їх повноваження.

Тема 3. Нормативно-правові підстави проведення стратегічної екологічної оцінки стратегій, планів, програм (СПП). Поняття, цілі і завдання СЕО. Основні Директиви ЄС і протоколи по СЕО. Етапи розвитку СЕО. Об'єкти і суб'єкти СЕО. Принципи застосування СЕО.

Тема 4. Процес проведення стратегічної екологічної оцінки. Завдання процесу проведення СЕО. Етапи проведення СЕО. Зв'язок СЕО з процесом розробки СПП. Учасники процесу СЕО. Способи проведення СЕО.

Тема 5. Структура і зміст Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Розділ 2. Специфіка проведення СЕО. Методологія здійснення стратегічної екологічної оцінки.

Тема 6. Порядок проведення стратегічної екологічної оцінки. Етапи стратегічної екологічної оцінки (СЕО).

Тема 7. Роль громадськості під час розробки та прийняття рішень стратегічного характеру, що мають вплив на довкілля.

Тема 8. Методологія проведення Стратегічної екологічної оцінки. Оцінка необхідності проведення СЕО. Види планів, програм. Умови визначення необхідності проведення СЕО для планів і програм. Визначення сфери охоплення СЕО. Оцінка впливу планів, програм на довкілля. Альтернативні сценарії планів, програм.

Тема 9. Звіт про СЕО. Врахування СЕО при прийнятті рішення з плану. програми.

Тема 10. Моніторинг фактичного впливу плану, програми на довкілля. Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«Стратегічна екологічна оцінка»

№ з/п	Тема, питання що вивчаються
	Розділ 1. Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління у галузі оцінки впливу на довкілля
1.	Тема 1. Розвиток систем екологічної оцінки в світі. Стадії розвитку екологічної оцінки. методики проведення екологічних оцінок в країнах світу та світових банківських установах. Міжнародні зобов'язання України в сфері екологічної оцінки.
2.	Основні поняття, мета, принципи, процедура проведення та суб'єкти стратегічної екологічної оцінки (СЕО) і їх повноваження.
3.	Нормативно-правові підстави проведення стратегічної екологічної оцінки стратегій, планів, програм (СПП). Поняття, цілі і завдання СЕО. Основні Директиви ЄС і протоколи по СЕО. Етапи розвитку СЕО. Об'єкти і суб'єкти СЕО. Принципи застосування СЕО.
4.	Процес проведення стратегічної екологічної оцінки. Завдання процесу проведення СЕО. Етапи проведення СЕО. Зв'язок СЕО з процесом розробки СПП. Учасники процесу СЕО. Способи проведення СЕО.
5.	Структура і зміст Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».
	Розділ 2. Специфіка проведення ОВД. Методологія здійснення оцінки впливу на довкілля.
6.	Порядок проведення стратегічної екологічної оцінки. Етапи стратегічної екологічної оцінки (СЕО).
7.	Роль громадськості під час розробки та прийняття рішень стратегічного характеру, що мають вплив на довкілля.
8.	Методологія проведення Стратегічної екологічної оцінки. Оцінка необхідності проведення СЕО. Види планів, програм. Умови визначення необхідності проведення СЕО для планів і програм. Визначення сфери охоплення СЕО. Оцінка впливу планів, програм на довкілля. Альтернативні сценарії планів, програм.
9.	Звіт про СЕО. Врахування СЕО при прийнятті рішення з плану. програми.
10.	Моніторинг фактичного впливу плану, програми на довкілля. Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«Стратегічна екологічна оцінка»

№ Теми	Назва теми
1	Аналіз європейського законодавства з питань СЕО
2	Порівняльний аналіз процедур ОВД та СЕО.
3,4,5	Процедура Стратегічної екологічної оцінки в ЄС та України
4,5	СЕО комплексних планів просторового розвитку території територіальної громади
6	Збір вихідних даних: склад і джерела даних в процедурі СЕО. Проблеми наявності та отримання вихідних даних для проведення стратегічної екологічної оцінки
7	Проведення громадського обговорення, консультацій та врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій
8,9	Особливості оцінки компонентів навколишнього середовища при здійсненні стратегічного екологічного оцінювання
9,10	Можливості автоматизації та стандартизації екологічних оцінок
9,10,10	Критерії якості звіту СЕО

Завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми
1	Оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і вибір шляхів їх вирішення
2	Досвід упровадження СЕО в містах України
3	Переваги проходження етапу скоупінгу
4	Обсяги досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту СЕО
5	Випадки видачі висновків СЕО про недопустимість планованої діяльності
6	СЕО в контексті містобудівної документації

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка – розв’язування задач і прикладів, підготовка рефератів, презентацій, контрольні роботи (з конкретних питань тощо) або тести

3. Практична перевірка – аналіз виконаних робіт, рішення професійних завдань з стратегічної екологічної оцінки.

Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація.

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції, практичні заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання або аудіо-відеотехніки. При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як робота у малих групах, розгляд певної теми, проведення певних розрахунків, аналіз отриманих результатів, дискусія.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, використовують методичні розробки, виконують усні та письмові завдання (контрольні питання або тести), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні проекти за окремими темами. Програмою передбачено такі проекти для формування професійної компетентності: виступ за темою індивідуального науково-дослідного завдання (або з темою самостійного вивчення дисципліни) та виступ-інформування за темами самостійних занять (у вигляді презентації або реферату).

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль. Загальні критерії оцінок: “відмінно” – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “добре” – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання,

передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “задовільно” – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно. “незадовільно” – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Рекомендована література

Основна

1. Стратегічна екологічна оцінка: посібник/ [уклад.: Г.Б. Марушевський]. К.: К.І.С., 2014. 65с.
2. Стратегічна екологічна оцінка: метод.реком. для слухач./ [уклад.: Г.Б. Марушевський, О.В.Берданова]. К.: К.І.С., 2014. 44с. www.library-odeku.16mb.com
3. Шутяк С. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» / С. Шутяк [за 17е. 17ед.. О. Кравченко] Видавництво «Компанія «Манускрипт»» Львів, 2019. 128 с. 8
4. Протокол про Стратегічну екологічну оцінку https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text

Допоміжна

1. Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості (посібник) / С. Шутяк [за заг. ред. О. Кравченко]— Видавництво «Компанія “Манускрипт”» Львів, 2017. 28 с. Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/EPL_CEO_posibnuk_Net.pdf
2. Участь громадськості в процесі прийняття документів державного планування з питань, що стосуються довкілля (посібник) / Є. Алексеева, О. Кравченко, О. Мелень-Забрамна, С. Шутяк Видавництво «Компанія «Манускрипт»» Львів, 2017. 72 с. Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/EPL_Uchast_putannya_dovkilliya.pdf
3. Сайт Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля <https://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm> .

Законодавство

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 №2354-VIII <http://rada.gov.ua/>
2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017р. №2059-VIII. <http://rada.gov.ua/>
3. Закон України „Про регулювання містобудівної діяльності” від 17.02.2011р. №3038-УІ. <http://rada.gov.ua/>
4. Закон України "Про місцеві Ради і місцеве самоврядування" від 14.07.2015р. №595-УІІІ . <http://rada.gov.ua/>

5. Директива 2001/42/ЄС Європейського парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку впливу на стан навколишнього природного середовища окремих планів та програм. enref.org/dyrektyva-2001-42-es/
6. - Протокол Про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті/ Організація Об'єднаних Націй, Європейська Економічна Комісія: ЕСЕ/МР.ЕІА/2003/3. – Нью-Йорк і Женева, 2003. -48с. (офіційний переклад).
7. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Організація Конвенція). Ратифікована Законом України №832-ХІV від 06.07.1999р. <http://rada.gov.ua>
8. Конвенція про оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті (Конвенція Еспо). Ратифікована Законом України №534- ХІV від 19.03.1999р. <http://rada.gov.ua> 21
9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Угода про асоціацію). Ратифікована Законом України №1678-VII від 16.09.2014р. <http://rada.gov.ua>
10. Протокол про приєднання України до Договору про застосування Енергетичного Співтовариства. Ратифікований Законом України №2787-VI від 15.12.2010р. ». <http://rada.gov.ua/>
11. Директива 2011/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради про оцінку впливу окремих державних і приватних проєктів на навколишнє середовище (кодифікація). enref.org/dyrektyva-2011-92-es/
12. Постанова КМУ від 28.08.2013р. №808 « Про затвердження переліку видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку». <http://rada.gov.ua/>
13. Постанова КМУ від 13.12.2017р. №1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання Висновку з оцінки впливу на довкілля» <http://rada.gov.ua/>
14. Постанова КМУ від 13.12 .2017р. №1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля»: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-n](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-n)
15. Постанова КМУ від 13.12 .2017р. №1026 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля»: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-n](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-n)
16. Постанова КМУ від 13.12.2017р. №989 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля»: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2017-n](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2017-n)
17. Єдиний реєстр з ОВД URL: <http://eai /menr.gov.ua/ serch> (дата звернення 1.10.-20.11.2019р) О

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси, книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНАУ, наукових, науково-технічних та інших бібліотек України.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Курс передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.